

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 202 (3364) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Több különálló harctér alakult ki az olasz szárazföldön

Ellentámadásban vannak a németek Nápoly vidékén — Róma cáfolja III. Viktor Emánuel lemondásának híret — Farinacci vezeti az új fasiszta kormányt

Az olasz fasizmus újraéledése

(P. A.) Emlékeztünk, hogy angol-szász oldalról az Európa elleni támadás egyik fontos számításként emlegették az európai erőd „lágy részét”, az olasz földet, amelyen majd könnyedén keresztülhatolnak, — mondották ők, — s akként érnek az erőd szívébe. Ezt a stratégiai döntő dőfést úgy tervezték, hogy az egészen bizonyos legyen, s éppen azért idegyőtréssel is, meg nagyszabású diplomáciai behízelgessel is még porhanyóbbra, még lágyabbra kívánták gyúrni az olaszokat. Számításba vették, hogy az olasz természet a Mussolini által hirdetett „veszélyes élet” helyett elcsábítható lesz a világ pénzuralma által kínált „kényelmes élet”-re.

Churchill is mondott egy drasztikus hasonlatot, melyben azt az ösvéret állította oda a képzelő erejük elé, amelyeket előlrol egy köteg szenacsomóval csábítgatnak, hátulról vasvillával döfödnék, hogy vele az általa nem kívánt útát megtéessék. Ebbe a szellemesen kiszámított összhatásba igyekeztek beleszoritani az olaszokat, mikor velük a fasiszta rezsim megváltoztatását is végbevitették, hogy így az olasz bajtársaságból olasz ellenségeskedést alakíthassanak ki az Európavédők ellen. Szicília megszállása és aztán az olasz szárazföldön való partraszállás így csakugyan megkönynyebült az angolszások számára, mert mint a most utólag érkező hírekből kiderült, az olasz védő hadsereg sorában sok tanácsalanságot idéztek elő a külön békelehetőség megcsilllogtatásával, s a hadsereg egyes csoportjaiban elősegítették azt, hogy ezek tömegesen adták meg magukat.

Azonban maradtak az olasz föld népében és hadseregében olyanok is, akik érezték az európai védelemben való felelősséget és megtartották a küzdőkészséget. Ezek elcsábítására és megnyugtására is szükséges volt, hogy a Badoglio-kormány a háború folytatása és az adott szó megtartása jelszavával lépjen föl. De szükség volt erre azért is, hogy az új olasz uralom a jobb békefeltételeket kikényszeríthesse. Csakhogy mégis megmaradt a további olasz helyzetben a lelki hasadás a küzdeni akarók és a kifáradtak között. A támadók által rendszeresített idegyőtrés ennyiben nagy háborús és diplomáciai sikert aratott, mert megtörtént az olaszok ilyen kettéosztása. Ennek a kifejezése volt a Badoglio tábornagy által szeptember 6-án bejelentett fegyverletétel. Am az ellenfél sikere mégse válhatott teljessé. Mert a Badoglio bejelentése csak a csüggedt olasz részek állapotát fejezi ki. Megmaradt annál határozottabban a továbbküzdeni akaró hadseregrészek elszántsága. És megmaradt a velük érző vidékek és néptömegek önvédelmi készege az angolszás megszállással szemben. Feltámadt újra a fasiszta rendszer az egész Felsőolaszországban, a Pó völgyén végig, s Mussolininél vállalta továbbra is vezéréül. Megalakította a maga külön nemzeti kormányzatát. Megvan a maga külön rádióállomása is, mely óráról-órara adja ki a felhívásokat az olasz hadsereg tengerészeti egységeinek és légi flottájának, s ezek rendre ki is fejezik hűségüket a továbbküzdő olasz nemzet iránt.

Most már még nagyobb igazolást kap az angolszás vezetőknek az a megállapítása, hogy a Badoglio-kormány által létesített fegyverszünet nem oszlatta el a Földközi-tengeren a nehézségeket, s hogy még hosszú az út Berlinig és Tokióig. Még a „lágy résznek” vett olasz földön is kialakult az a megkeményedés, melyben nincsenek megbízhatatlan és maguk megadására kész seregcsoportok, hanem egységes és lelkes küzdőkészséggel állanak a német bajtársak mellett. Így kap még nyomatékosabb értelmet az a tegnapi német és japán közlés, hogy a Badoglio-féle fegyverletétel a tengelyhatalmak hadihelyzetét nem gyöngítette, hanem tisztábbá és erősebbé tette.

Annál zavarosabb lett az olasz kérdés az angolszás támadókra nézve, s az általuk tervezett megszállások és lefegyverzések végbevitelében. Még az olasz állam felszíveti területén se tudnak hozzájutni a repülőterek épségéhez és használhatóságához, még kevésbé a repülő flottához és a haditengerészet hajóihoz. Az olasz szárazföldi hadsereget is nem az angolszások fegyverezik le, hanem azok vagy a németek mellé állnak, vagy a németek veszik át azoktól a hadianyagot, akik tovább küzdeni nem akarnak. Az angolszás megszállásnak az olasz földön való megszervezése is gondot okoz: a megszállók a Badoglio-kormány prefektusai útján akarják igazgatni, s az olasz király uralkodó jogait is megtartani. Azonban legfelsőbb fokon a kormányzást a szovjettel is meg kell, hogy osszák, ami a katolikus olasz népre nagy kiábrándítás. Ilyen körülmények között a fasizmus újraéledésével nemcsak Olaszország Póvidékén kell számolni de ettől délre, az ország felszíveti területén is.

A szovjetnek az olasz megszállásban való kormányzati szerepe miatt Törökországban és Spanyolországban is felgyűlnek a bizalmatlankodás kérdőjelei. Hiszen a Szovjetnek ez a szerepeltetése egyenlő azzal, hogy a Földközi-tengerre szerves állandósággal benyomulhat az a hatalom, mely ellen Törökország is féltékenyen védekezett mindig. Spanyolország pedig a közelmultban vitva véres harcát ellene. Az olasz „lágy részek” így az angolszás diplomáciának is bo-

nyodalmas és kínosan süppedő ingoványává szélesednek és mélyülnek. Hovatovább ki fog tűnni, hogy az olasz fegyverletétel úgy hadászati, mint diplomáciai téren a pénzuralom háborúvezetési módjának nem adja meg se az erkölcsi igazolást, se a további sikereket. Az olasz fasizmus újraéledése pedig hivatva van arra, hogy az olasz népet és hadsereget mindenki megbecsülésében továbbra is megtartsa. Még az ellenfelében is.

Ma délben légiriadó volt Rómában

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda leghatározottabban megcáfolja azt az angol híresztelést, hogy III-ik Viktor Emánuel lemondott fia, a piemonti herceg javára.

Baselből jelentik: (B. T.) A Nazionalzeitung londoni tudósítója szerint az angol főváros politikai köreiből arra számítanak, hogy Roosevelt és Churchill felhívást intéz a német néphez.

Zürichből jelentik: (B. T.) A svájci-olasz határról jelentik az ottani lakosok tudósítói a fegyverszüneti egyezmény hatásáról, hogy Milánóban, Gomban és más északolasz városokban a hír közzététele után egy csapásra ismét kiürültek a házak, mert mindenki az utcára tódult, ép úgy, mint Mussolini megbuktatásának hírére. Milánót a megszokott időben nem sötétítették el. Egyébként a hadieseményekről a legellentétebb hírek keringenek, így például az, hogy az olasz partvidéken további partraszállások történtek és még továbbiak folyamatban vannak. Pontos részletek hiányoznak. Az események további fejlődésében azonban bizonyára jelentős szerepet játszó olasz hajóhadról eddig keveset tudnak. A svájci-olasz határon az első napokban nem történt különösebb esemény. Itt-ott olasz csapatok, illetve katonák kértek bebocsátást a svájci határőröktől. A megalakult fasiszta kormányról a Die Tat tudósítója azt írja, hogy Mussolini nevében Farinacci vezeti, aki a német-olasz határ közelében a Brenneren tartózkodik.

Rómából jelentik: A Stefani iroda rendkívüli híradásában közli, hogy Rómában ma délben 13 óra 15 perckor légiriadót rendeltek el.

Moszkva is hozzájárult a fegyverszüneti feltételekhez

Londonból jelentik: (B. T.) A Daily Telegraph a nemzetközi diplomácia legsikerültebb műveletének minősíti azt a ténnyt, hogy az Olaszországgal kötött fegyverszünetet 6 napig sikerült titokban tartani. Ez alatt emgörténtek az előkészületek az amerikaiaknak Nápollyal való partraszállására. A továbbiakban azt fejtegeti a lap, remélhető, hogy a Dél-Olaszországban levő németek elől sikerül elvagnyi az észak felé vezető utat, Olaszország helyzetét a békekötésig a legyőzött ellenség helyzetének tekintik, de lehetséges, hogy bizonyos körülmények között az egyesült nemzetek hozzájárulásával módosítják ezt a felfogást.

Bernből jelentik: (B. T.) Londoni jelentés szerint nem ismerik még a fegy-

verszüneti megállapodás feltételeit, amit a katonai tényezők titokban tartanak. Politikai tekintetben a helyzet még tisztázatlan. Minden bizonnyal még ilyen marad egyideig, amíg az olasz fordulat katonai következményei át nem tekinthetők. Azt a ténnyt azonban, hogy a fegyverszüneti feltételekhez nemcsak a nyugati hatalmak járultak hozzá, hanem a szovjet is, annak jeléül tekintik, hogy a szövetségesek közötti együttműködés Olaszország tekintetében már tovább terjedt, mint a közvélemény eddig gondolta.

Stockholmból jelentik: (B. T.) A Stockholms Tidningen washingtoni értesülése szerint röviddel Olaszország meghódolása előtt diplomáciai körökben kijelentették, hogy az Egyesült Al-

lamok Nagybritanniával együtt előkészíteték, hogy Oroszországnak közös biztonsági szerződés kötését javasolják. A szerződés feltételezi, hogy a Szovjet a háború után elismeri Kelet-Európa teljes politikai szabadságát. A három nagyhatalom ennek a szerződésnek megfelelően egységes magatartást tanusítanak Németországgal szemben. Washingtonban arra számítanak, hogy Hull külügyminiszter ezt a tervet az Egyesült Államok, Anglia és a Szovjet közötti háromhatalmi értekezleten terjeszti elő a következő hónapban.

Az 5-ik amerikai hadsereg csapatai szálltak partra Nápólnál

Zürichbe érkezett jelentés szerint — mint a *Pest* írja — olasz területen most már több különálló harctér alakult ki. A Reggionál régebben kiszállított angolok Montellonál harcolnak a német utóvédekkel. A nápolyi öbölben partraszállt 5-ik hadsereg nem igyekszik megtámadni a németeket, hanem inkább a vasutakat és utakat akarja elfoglalni. Jelentés van arról, hogy a 7-ik amerikai hadsereg behajózott és a szállítóhajók százaiban vannak, hogy partrategyék őket valahol és új harcteret létesítsenek.

Washington. (Bud. Tud.): Stimson hadügyminiszter közölte, hogy a Nápólnál partraszállt amerikaiak az 5-ik hadsereg tagjai. Ez a hadsereg most esik át a tüzkereszteségen.

Bern. (Bud. Tud.): A Nápólnál partraszállt amerikai csapatok 10 további hidfőállást létesítettek. 15 partraszálló helyük van, melyek között van olyan is, mely 15 kilométer mélységig nyúlik be. Három helyen heves csata alakult ki az angolok és a németek között. Feltételezhető, hogy Eisenhower főként a Nápólnál összekötő vasutvonalak és utak elvágására törekedik. Csekélyebb súlyt vet Nápoly megszerzésére. Úgy látszik, hogy az angolok el akarják vágni a még Dél-olaszországban lévő németek útját észak felé. Ez a magyarázata annak, hogy Gaetanál partraszálltak. A brit 8-ik hadsereg kötelékei, melyek az Eufemia öböl északi partján szálltak ki, elfoglalták Vibo-Valenziát és Catanzaró felé nyomulnak. Ezek a hadműveletek igazolják azt a feltevést, hogy Montgomery előőrsorban a calabriai úgynevezett üvegnyakat akarja elérni, amely jó védelmi lehetőséget nyújt a németeknek. Calabria keleti partján a britek megszállták Sivernót.

*Stimson szerint: Németország még mindig hatalmas ellenfél

Lisztóban. (MTI.): Az angol hírszolgálat jelentése szerint Stimson amerikai hadügyminiszter szerdán újságírók előtt ezeket mondotta:

— Nápoly vidékén csapataink folytatják hadműveleteiket és harcban állnak az ellentámadásban lévő németekkel. Az 5-ik amerikai hadsereg jelentős erői szálltak itt partra. A hadműveletet Clark tábornok vezeti.

Emlékeztetett ezután arra, hogy a megdőlés nem jelenti egyben az olasz félsziget birtokbavételét, sőt a szövetségeseknek még sok kemény csatát kell megvívniuk.

— Németország — ugymond — még mindig hatalmas ellenség és semmi sem jósolhat fel arra a reményre, hogy hamarosan végzünk vele. Nem remélhetjük, hogy a háború rövidesen véget ér.

Róma. (MTI.) A Stefani Iroda jelenté-

Péntekre virradó éjzaka Romában elrendelt légitámadásról úgy tudják, hogy néhány ismeretlen nemzetiségű repülőgéppel dobott le bombákat. Egy bomba súlyosan megromgált egy magánlakást a Szt. Lőrinc negyedben és több áldozatot követelt a lakosság köréből. Megromgáltak

még a vízvezeték is. Boccea mellett egy bomba rombadöntött két házat és megölt több embert. Bombák estek Madonna dél Riposo helységre. Rombolás nem történt. A vizsgálat megindult a támadó repülőgépek nemzetiségének megállapítására.

Irán hadatüzen Németországnak

Erzerumból jelentik: (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda szerint az iráni miniszterelnök a parlament szerdai ülésén közölte, hogy az iráni kormány elhatározta, hogy a Német Birodalomnak hadat üzen.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Német TI jelenté: Storni altengernagy eddigi argentin külügyminiszter benyújtotta lemondását, amit Ranimerz

államelnök elfogadott. Lemondásáról kijelentette, hogy mindig az volt a törekvése, hogy hazáját minden eszközzel szolgálja. Visszalépésében csak az óhajta vezérelte, hogy elkerüljön minden akadályt, amit személye ezekben a nehéz időkben jelentett a kormányzás eredményességére szempontjából.

Biztosították az ország tüzfifaellátását

A földművelésügyi miniszter tájékoztató felszólalása a MEP értekezletén

A Magyar Országos Tudósító jelenté: A Magyar Élet Pártjának csütörtöki értekezletén több interpelláció is elhangzott. Torkos Béla a tüzfifaerősítők tüzfifaellátása ügyében intézett interpellációt a földművelésügyi miniszterhez. A földművelésügyi miniszter válaszában rámutatott arra, hogy míg a háború előtt az ország tüzfifaigénye 8,5 millió ürméter volt, ma az ország igénye 10,8 millió ürméterre emelkedett. Sikertelenül próbálták elérni, hogy ebben az évben már 11 millió ürméter tüzfifa termeljen ki, amiből 8,8 millió ürmétert kiutaltak a törvényhatóságok részére, további 0,8 millió ürméter kiutalása folyamatban van. Ezenfelül 2,2 millió ürméter tüzfifaexportát is kötelezővé

tette, hogy kellő tartalék álljon rendelkezésre. Azokkal a tüzfifaerősítőkkel szemben, akik illetéktelen előnyöket akarnak elérni, a legszigorubb megkorlátozást fogják alkalmazni. Meggyőződése, hogy sikerült a rendkívüli nehézségek mellett is a kitermelt tüzfifa mennyiségét rendelkezési helyére szállítani. A tüzfifa arányos szétosztását szigorúan ellenőrzik és ezenfelül tartalékokat is biztosítanak. A miniszter válaszában a pártértekezlet tudomásul vette.

Azután Zerinyáry Szilárd a mezőgazdasági munkások lábbeli- és ruhaellátása ügyében intézett interpellációt. Szász Lajos közellátásügyi miniszternek. A miniszter az interpellációra megnyugtató választ adott.

Megváltoztatta a tábla a szatmári törvényszék ítéletét a reszegei vasúti szerencsétlenség ügyében

Bűnösnek mondotta ki a fütön kívül a mozdonyvezetőt is

Nagyvárad, szept. 11. A nagyváradi ítélet-tábla ma délelőtt egy vasúti szerencsétlenség ügyével foglalkozott, amely még 1941 december 3-án történt az Erdőhályfalva-Nagykároly közötti vonalon, Reszege állomás közelében.

Németh József mozdonyvezető és Székely Lajos fűtő a vádlottak. A szerelvényt, amelyet Németh József vezetett, kitoltatták a reszegei állomásról egy közeli homokbánya melletti vágányra. Havas, ködös, hideg téli nap volt e Székely Lajos fűtő, aki már hosszabb ideje volt szolgálatban és kimerültnek érezte magát, borért ment a mintegy ötszáz méterre lévő vendéglőbe s visszazaérkezése után a mozdonyvezető kedvet kapva, szintén elment a kocsmába, ahol elfogyasztott három deci bort. Távolléte alatt a fűtő, anélkül, hogy erre utasítást lett volna megindította a szerelvényt a reszegei állomás felé. A szerelvény azonban szembetalálkozott egy tehervonattal, amely Nagykaroly felől jött, s a kőd miatt sem Székely Lajos fűtőnek, sem pedig az elhívott mozdonyvezetőnek nem volt ideje arra, hogy idejében megállítsák vonatukat, úgyhogy az összeütközés megtörtént. Mindkét mozdony és több

vasúti kocsi megromgaldott és a tehervonat két fekezője, Kaszás István és Erdélyi István oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy egyikük még a helyszínén, másikuk pedig a nagykarolyi kórházban meghalt.

A szatmári ügyészség gondatlanságból okozott emberölés címén vonta felelősségre Németh Józsefet és Székely Lajost. A törvényszék azonban a mozdonyvezetőt felmentette a vád alól s a felelősséget csupán Székely Lajos terhére mondotta ki, azzal az indoklással, hogy a fűtőnek a forgalmi utasítások szerint nincs jogában a szerelvényt megindítani.

A tábla a mai tárgyaláson újból kihallgatta a vádlottakat és bizonyítás kiegészítését is elrendelte, aminek során azonban lényeges ténykörülme-

Pártolja a kezesztény ipart!

Mozik műsora:

APOLLÓ: Gentryfészek.
BELVAROSI: Garzonlakás kiadó.
CASINO: Anyamasszony kalnója.
KORONA: Makrancos hálgy.

nyek nem derültek ki. Többérs tárgyalás után a tábla ítéletében az elsőrendű vádlottra vonatkozólag megváltoztatta a törvényszék ítéletét. Németh József mozdonyvezetőt gondatlanságból okozott emberölés vétségében bűnösnek mondotta ki és háromhónapi fogházra ítélte azzal az indoklással, hogy a mozdonyvezetőnek a gőz alatt lévő mozdonyt elhagynia nem szabad és így a felelősség a bekövetkezett szerencsétlenségért őt is terheli. A másodrendű vádlottra nézve azonban helybenhagyta a tábla a törvényszék ítéletét, nem változtatva meg a bűnösség minősítését sem, amely szerint Székely Lajost nem gondatlanságból okozott emberölés, hanem közveszélyes rongálás miatt ítélte el az elsőfoku bíróság.

A tábla egyidejűleg megállapította az elítéltek magánjogi felelősségét is az áldozatok hozzátartozói javára. Az elítéltek és védőjük semmissége panasszal éltek.

Templombúcsu-ünnepek a premontrei templomban

A premontrei templom szeptember 15-én tartja a templom védőszentjének, a Hétfájdalmu Szűz Anyának ünnepét. Szeptember 18-án pedig a templom felszentelésének évfordulóját.

A templomi ünnepekre a következő sorrendben fognak lefolyni:

Szeptember 14-én este fél 7 órakor a litániát tartja dr. Hosszu László teológiai tanár; a szentbeszédet pedig dr. Follmánn Géza c. kanonok, szeminariumi rektor.

Szeptember 14-től köztisztelőre tesznek ki a pálos rendtől örökölt művészi szobrát a Hétfájdalmu Szűzanyának.

Szeptember 15-én reggel fél 7 órakor, 7, 8 és 9 órakor szentmisék, 9 órakor az ünnepélyes misét celebrálja Gálffy Sándor apátplébános. Szeptember 15-én este fél 7 órakor a litániát tartja Nagy M. Leó irgalmasrendi perjel, a szentbeszédet pedig Szolgyén Géza lazarista hittanár.

Szeptember 17-én a templom felszentelésének előnapján a litániát tartja dr. Hanzély Lajos püspöki titkár, szentbeszédet pedig dr. Opalotay János hittanár.

Szeptember 18-án a templom felszentelésének ünnepén reggel fél 7 órakor, 7, 8 és 9 órakor szentmisék.

9 órakor az ünnepélyes szentmisét celebrálja Mellau István pápai kamarás, plébános. Este fél 7 órakor a litániát tartja Somhegyi Veremund kapucinus rendi házfőnök, a szentbeszédet pedig dr. Röss Bertalan kapucinus rendi hittanár.

Szeptember 19-én vasárnap, főbúcsu ünnepélyek. Reggel 7, 8, 9 és fél 11 órakor szentmisék.

A 9 órai szentmisét és szentbeszédet tartja Beóthy György apátkanonok. Este fél 7 órakor a litániát tartja dr. Lestyan Endre pápai prelátus, kanonok, székesegyházi plébános. A szentbeszédet pedig Bólteky Ferenc zárdalelkész és hittanár.

Ez ünnepekre szeretettel hívja meg a főtisztelendő papságot, a kedves ottártestvéreket, a szerzetes rendeket és a kedves hívőket a premontrei rendház.

Szilárdan urai a helyzetnek az olaszországi német csapatok

Mussolini nevében fasiszta kormány alakult Eddig sehol sem volt súrlódás a német és olasz csapatok között - Dalmáciát Horvátországhoz csatolták

Genova kikötőjének kijáratát és a városba vezető utakat elzárták a németek

Berlin. (MTI.) Az olasz események következtében nemcsak politikai, hanem katonai szempontból is egy csapásra Dél-Európa került az érdeklődés középpontjába. Német részről teljes nyugalommal és kifejezett bizalommal ítélik meg az új helyzetet, amelyre a német hadvezetőségnek hét hét alatt volt alkalma felkészülni, annál is inkább, mert mint politikai és katonai körökben egyaránt hangsúlyozzák, a német kormány kezdettől fogva gyanúperrel élt, ha nem konkrét adatok is voltak birtokában a készülődő pálfordulásnak. Nemcsak arról volt például tudomása, hogy az olasz kormány és a szövetségesek között tárgyalások voltak folyamatban, hanem a különböző fegyverszüneti tervezetek és telefonbeszélgetések tartalmáról is tudomást szerzett. Ezenkívül pedig a német véderő is egyértelmű következtetésekre jogosító adatok hírtokába jutott. A megelőző rendszabályok közé tartozott Észak-Olaszország fontosabb katonai pontjainak megszállása, ami részben már a Mussolini-kormány bukásakor megtörtént, részben pedig most van folyamatban. Kisebb jelentőségű összeköttetésektől eltekintve, az olasz csapatok ellenállás nélkül engedték magukat lefegyverezni. Ez a helyzet Horvátországban is, ahol

a német támogatással előrenyomuló horvát csapatok már egész Dalmáciát birtokukba vették. Görögországban a német csapatok már előzően fekváltatták a nehéz fegyverek hátrahagyásával távozó olasz csapatokat. A német véderő tehát abban a helyzetben van, hogy a nemzeti fasiszta kormány közreműködésével meg tudja védeni Olaszországot az azokat a részeit — mondják katonai és politikai körökben — melyeknek hírtokát Európa birtoka szempontjából fontosnak tartja. Ennek azonban az lesz a következménye, hogy az olasz szigetek helyett most maga az anyaország válik hadszínterré. Ami a délolaszországi katonai helyzetet illeti, az Eufemiánál partraszállott angolszász csapatokat a németek bekerítették és ezek szerdán este a megsemmisülés előtt állottak.

Miután az események a német katonai köröket felmentették a hallgatás kötelezettsége alól, a véderő képviselője érdekes megállapításokban foglalkozott az olasz haderő katonai értékével. Német megítélés szerint az

olasz katona mindig kitűnően és bátran harcolt, a felsőbb vezetés az azonban nem állott hivatása magaslátán és ez a vezetés volt felclős nemcsak az északafrikai és tuniszi harcokért, hanem például a stalin-

grádi katasztróféért is. Szicília elvesztésért hasonlóképpen az olasz véderőket terheli a felelősség. Itt már tudatos szabotázsról is lehet beszélni. Tisztjeik vezetésével az olasz csapatok tisztelegve üdvözlötték a partraszálló angol csapatokat. Mások vasutakon odaszállított polgári ruhákba öltözve kerékpáron szöktek a sziget belsőjébe. Catániánál pedig felrobbantották a védeimül szolgáló erődítményeket. A pénzügyi szempontok alapján toborzott, rosszul kiképzett és az angolszászokkal családi összeköttetéseket tartó tisztikar értéklensége — mondják a németek — sokban hozzájárult ahhoz, hogy az olasz haderő olyan korszerűtlen volt

Berlin szerint: hátra akarta támadni az olasz főparancsnokság az angolszászokkal harcbanálló németeket

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A Badoglio rendszer célja kezdettől fogva nemcsak az volt, hogy Olaszországot a háborúból kiűgyeskedje, hanem lehetően a dolgok olyan alakulását idézze elő, hogy azokkal a csapatokkal, amelyeknek hűségében bízott, az olasz földön álló német hadsereget hátrahagyhatta. Így július 4-ike óta a felsőolaszországi, különösen az alpesi olasz egységeket fokozódó mértékben a német határral

szemben vonták össze. Ezekkel a csapatokkal szállták meg a német-olasz határterületen lévő magaslati állásokat, amelyeket aztán terjedelmes sánccolási munkálatokkal tovább építettek ki. Megállapítható volt továbbá, hogy az olasz erődítési műveket jelentős arányban nehéz fegyverekkel és löszerkészlettel szerelték fel. Ugyanakkor sok alpi és bersaglieri utászparancsnokság előkészületeket tett hídak és utak robbantására. Szicília kiürítése után az olasz főpa-

rancsnokságnak magától értetődő kötelessége lett volna a Délolaszországban álló olasz csapatokat nagy arányban megerősíteni. Minthogy nem ez történt, hanem több olasz hadosztályt Felső-Olaszországba, főleg a német-olasz határterületre helyezték át, megvan a bizonyíték arra, hogy az olasz főparancsnokság a német csapatokat hátra akarta támadni, amikor ezek harcban állottak az amerikai és brit benyomult csapatokkal.

A Mussolini nevében dolgozó nemzeti fasiszta kormány felhívása az olasz hadsereghez

Berlinből jelenük: (MTI.) Az olasz határról érkező jelentések szerint, olasz fasiszta nemzeti kormány alakult, amely Mussolini nevében dolgozik.

Olasz határ. (MTI.) Az olasz fasiszta nemzeti kormány felhívással fordult az olasz hadsereghez. A felhívás szerint Olaszország ellenségei, az angolok és az amerikaiak azt kívánják, hogy az olasz katonák német szövetségestársaik ellen fegyvert fogjanak és ezzel porbatiporják Olaszországot és az olasz hadsereg becsületét. A fasiszta kormánynak, amely a hatalmat átvette, az a meggyőződése, hogy minden olasz ember és katona inkább leteszi a fegyvert és hazatér, semmint megsértse az olasz fegyverek becsületét Olaszország ellenségeinek szolgálatában. Ahol csak tudtok, — mondja a felhívás, — csatlakozzatok a német csapatokhoz, alakítsatok önkéntes alakulatokat.

Belőlük fejlődik majd ki Olaszország újjászervezett hadserege. Az angolok

és amerikaiak testvéries felhívásokkal arra akartak benneteket rábírni, hogy szolgáltatassatok ki hajóitokat az ellenégnék és fússatok be afrikai kikötőkbe. Bizinyosak vagyunk abban, hogy becsületese érseitek máris visszautasítja ezeket az elképzeléseket. Egyelőre maradjatok kikötőitokban és horgonyzó helyeitekben, amíg újabb utasításokat nem kaptok. A szövetségesek olaszországi haderőj utasítást kaptak, hogy minden kifutó hajót súlyosszenek el vagy pedig a levegőből támadjanak meg. Maradjatok tehát a helyei-

teken és biztosítsátok az olasz tengereket életét, ugyesintén az olasz tengeri hatalom létét és fennmaradását.

Felhívással fordult a nemzeti fasiszta kormány a németországi és máé külföldi országokban élő olasz munkásokhoz is.

Bochumból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Az olasz munkások, akik itt dolgoznak, határozatukkal az olasz nemzeti fasiszta kormány mellett foglaltak állást és kijelentették, hogy készen állanak minden feladatra a fasiszta Olaszország érdekében.

Oramú pontosságával folynak a német intézkedések

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Badoglio kapitulációjának ismertté válása óta a német intézkedések az oramú pontosságával tereszerűen folynak. A német csapatok mindenütt szilárdan urai a helyzetnek. Ezt bizonyítja az is, hogy az olasz kötelékek, amelyeket a dolgok legutóbbi alakulása teljesen meglepett, vagy a német parancsnokság rendelkezésére bocsátották magukat, vagy pedig meguktól letették a fegyvert. A legfontosabb közlekedési összeköttetéseket a német csapatok és a tengelyhű olasz kötelékek biztosítják, úgyhogy teljes terjedelmükben felhasználhatók. Különösen áll ez a fontos észak- és középolaszországi vasúthálózatra, csak egyes pontokon igyekeztek félrevezetett olasz osztagok a német mozdulatoknak ártani. Az ilyen helyi ellenállást vagy a német csapatok, vagy fasiszta tényezők rövidesen megtörték, amire azután a teljes lefegyverzés végrehajtották. A Nápoly térségében partraszállott angol-amerikai erőket német kötelékek megtámadták és bekerítették. A bekerített amerikai erők súlyos veszteségeket szenvedtek. A harcok még folynak.

Az olasz haditenyereszet egységei csatlakoztak a német véderőhöz

Berlinből jelentik: (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda illetékes katonai helyen arról értesül, hogy a helyzet Olaszország ama részeiben, melyekben a közbiztonság a német véderő kezében van, teljesen nyugodt. Különösen vonatkozik ez Felső-Olaszországra. A németek mindenhol átvették a ka-

tonailag fontos és a lakosság ellátása szempontjából mértékadó intézmények védelmét. A vasutakat biztosították a gyarj munkásság nyugodt és dolgozik. A városokban és falvakban a német és olasz lakosság között megvan az egyetértés.

A Délkelet-Európából érkező jelentések szerint az olasz vedelmiszakasz

Óriási siker! Zsúfolt házak!

Művészet! Hangulat! Kacagás!

TIP-TOP

revü előadásain.

16 világattrakció!

Szombaton és vasárnap 2 előadás

délután 4 és este fél 8 órakor

Jegyelővétel d. e 10-11-ig és 4-6-ig a színház pénztáránál

kat a német szárazföldi, légi és tengerészeti kötelékek surlódás nélkül vették át. Az olasz haditengerészet egységei szintén csatlakoztak már a német véderőhöz, hogy ez által módjuk legyen országuk nemzeti függetlenségéért tovább harcolni.

Angol hajóhad tűnt fel a genovai kikötő magasságában

Genovából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Csütörtökön reggel Genova kikötőjének kijáratát és a gyár-
ipari negyedet, valamint a városba vezető utakat német csapatok elzárták. Híre járt, hogy három német páncélos hadosztály van utban Genova felé. Más hírek szerint angol hajóhad tűnt fel a

Badoglio tábornagy távirata a hármasegyezményhez csatlakozott országok kormányaihoz

Róma. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Badoglio tábornagy szeptember 8-án a Führerhez Berlinben, továbbá a tokiói, budapesti, bukaresti, szófiai, zürichi és pozsonyi olasz diplomáciai képviselőknek táviratot intézett azzal, hogy közöljék azokkal a kormányokkal, amelyeknél akkreditálva vannak. A távirat így szól:

Amikor a fasiszta rendszer bukásával támadt válság pillanatában az olasz kormány vezetését átvettem, első elhatározásom, majd az olasz néphez intézett első felhívásom az volt, hogy a háborút folytatam, hogy Olaszország területét megvédjem a közeli küszöbön álló ellenséges invázió veszélyétől. Nem hunytam szemem Olaszország igen súlyos helyzete, gyenge ellenállási lehetőségei, a még kilátásban lévő mérhetetlen áldozatok felett. De a kötelességérzetem, amellyel minden felelős állampolgár tartozik népének, felülkerekedett a megfontoláson, el kellett kerülni, hogy a nemzeti terület idegenek prédája legyen és Olaszország folytassa a harcot, a pusztító bombázások elszívását. Továbbra is vállalta az áldozatokat és a szenvedéseket, remélve, hogy elkerülheti, hogy az ellenség — amely Szicíliának már ura volt, olyan veszteség, amelyet az olasz nép a legsúlyosabban és a legmélyebben átért — a szárazföldre tegye a lábát. Minden erőfeszítésünk ellenére védelmünk most összeomlott. Az ellenség előrenyomulását nem lehetett feltartóztatni. Az invázió folyamatban van. Olaszországnak nincsen több ereje ellenállni. Az ellenség vagy elpusztította, vagy megszállta Itália legnagyobb városait Milanótól Palermoig. Ipára megbénult, közlekedési hálózata, amely az ország földrajzi alakulása következtében annyira fontos, felborult. A német behozatal, igen súlyos és növekvő korlátozások következtében, erőforrásai teljesen kimerültek. A nemzeti területnek nincs egyetlen olyan pontja sem, amely az ellenség támadásai számára ne lenne nyitva, miután megfelelő védelem nincs, amit az a tény is bizonyít, hogy az ellenség ahol akart és amikor akart, partra tudott szállani, napról-napra növekvő erejű és mennyiségű hatalommal. Megtört minden ellenállást és lerombolta az országot. Ilyen körülmények között az olasz kormány nem vállalhatta tovább a felelősséget, hogy folytassa a háborút, amely Olaszországnak gyarmatbirodalma elvesztésén kívül, városai elpusztításába, ipára, kereskedelmi flottájára és közlekedési hálózatára megsemmisítésébe és saját területének inváziójába került. Nem lehet követelni egy néptől, hogy tovább harcoljon, amikor nem is mondom a

genovai kikötő magasságában. A város képe nyugodt. Mindenféle csapatokkal megrakott német legerőgőcsök haladnak az utcákon. Üsszelzés nem történt.

Olasz határról jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Eddig Olaszországban sehhol sem volt surlódás vagy ellentét olasz és német csapatok között.

Belgrádból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Belgrádban állomásozó olasz tiszteket és legénységet az elmúlt éjszaka lefegyverezték. Ez a művelet surlódás nélkül ment végbe.

Berlinből jelentik: (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda szerint a Wilhelmstrassen egy kérdésére azt felelték, hogy a német csapatok a horvát haderővel együtt megszállták a dalmát partokat. A német kormány hozzájá-

rulásával Dalmáciát Horvátországhoz osatolták.

Berlinből jelentik: (MTI) Schmidt dr. követ, a birodalmi külügyi hivatal sajtóosztályának főnöke, csütörtökön a külföldi sajtó képviselői előtt állást foglalt az olaszországi eseményekhez.

— Német részről — mondotta — idejében intézkedések történtek, hogy elejét vegyék Badoglio politikája mindennemű gyakorlati kihatásának. Az európai hadihelyzetben, különösen pedig a déli arcvonal helyzetében nem állott be változás. Németország azokkal az olaszokkal együttműködve, akik felismerik népközü boorzalmas félrevezetését, meg fogja védeni Olaszország ama részeit, amelyek Európa védelmére feltétlenül szükségesek.

nagykövetség, továbbá a horvát és szlovák követség rendelkezésére. A vonat az olasz külügyminisztérium egy tisztjelöltjének kíséretében útnak is indult, de technikai okokból kénytelen volt megállni és visszatért Rómába. Jelenleg a vonat Rómában várja, amíg ismét útnak indíthatják.

Megválasztották a bolgár kormányzótanácsot

Szófiából jelentik: (MTI) A bolgár képviselőház csütörtöki ülésén az elnök a kormányzótanács megalakításával kapcsolatban jegyzéket olvasott fel, amelyet a többségi párt képviselői terjesztettek elő és amely a következő neveket tartalmazza: Cirill herceg, az elhunyt Boris cár öccse, Filov miniszterelnök és külügyminiszter, Mihov tábornok, hadügyminiszter. A képviselőház, néhány ellenzéki képviselő kivételével, nagy lelkesedéssel, felállva és tapsolva fogadta ezt a javaslatot, különösen hosszasan éltetve Cirill herceget. A ház elnöke ezután szombat délelőtt 12 óra tájékoztatót tartott a ház következő üléséről, amelynek napirendjén a kormányzótanács tagjainak felesketezése szerepel. Az ülés egyébként este fél 12 óra körül ért véget.

győzelemnek, de a védelemnek is minden reménye szertefoszlott. Olaszország népe teljes elpusztulásának elkerülésére, kénytelen az ellenséghez fegyverszüneti kéréssel fordulni. Badoglio sk.

Róma. (MTI.) A Stefani Iroda je-

lenti: Az olasz kormány a fegyverszünet megkötése után közölte a külföldi nagykövetségekkel, hogy hajlandó megkönnyíteni az olasz fővárosból távozni óhajtó külföldi alattvalók elutazását. Így különvonatot bocsátottak a német

Általában gyengül a harci tevékenység a keleti arcvonalon

Szovjet páncélosok új tömegsírjává lett a charkovi csatatér — Német nehézbombázók jelentős sikert értek el a partraszállító angol hajóhad ellen a Salernoi öbölben

Berlinből jelentik: (MTI) A keleti harctéren általában gyengül a harci tevékenység. A legelőkeltebb tevékenységet Szalino térségben fejtette ki a szovjet, ahol bolsevista kötelékek igyekeznek előretörni. A középső szakaszon csak Kirov vidékén volt nagy lendületű szovjet támadás, de az elmúltakhoz képest itt is csak gyengébb erővel.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A keleti arcvonal déli részén a helyzetet továbbra is a német elváló mozgulatok jellemzik, amelyek szerdán sem tettek lehetővé egyetlen helyen sem a nagykiterjedésű arcvonalnak, hogy a szovjet sikerrel törhessen át. Továbbra sem a bolsevisták diktálják a német mozgulatokat, ezeket egyedül a legfőbb német hadvezetőség irányítja, amely az erők legtakarékosabb felhasználásával továbbra is a legnagyobb mértékben elhasználja a szovjet csapatokat.

Berlin. (MTI.) A nemzetközi tájékoztató iroda jelenti a keleti harctérről: Charkovtól nyugatra a németek a nap legnagyobb védő sikerét érték el erős bolsevista támadásokkal szemben. A csatatéren 47 szovjet páncélos füstölő romjai maradtak. Ezt az eredményt a földi csapatok érték el. Hét páncélosot a német zuhanóbombázók bombái téptek darabokra. Ettől a körünytől északnyugatra kemény és váltakozó harcokban, rugalmas védekezés mellett, mely dacolt a szovjetnek minden csökönys áttörési kísérletével, még 16 szovjet páncélosot pusztítottak el. A charkovi harctér ilyenformán a T. 34 mintájú szovjet harcocsik új tömegsírjává vált. Szevsktól nyugatra nem voltak különösebb harcok.

Berlinből jelentik: (B. T.) Eisenhower főhadiszállásáról jelentik, hogy Olaszországban új hadműveletek indultak.

Ezek Nápoly vidékére is kiterjedtek. A szövetséges csapatok Nápoly vidékén történt partraszállása nagyméretű hadművelet, melyet erős csapatok hajtanak végre.

Berlinből jelentik: (MTI) Német illetékes helyről közlik, hogy szerdán a salernoi öbölben Amalfi mellett amerikai kötelékek szálltak partra. Eddig nem léptek érintkezésbe német csapatokkal.

Berlinből jelentik: (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti, hogy a német légierő a salernoi öbölben szeptember 9-én jelentős sikert ért el. Német nehézbombázók az ott feltűnt ellenséges partraszállító hajóhadat megtámadták. Egy ellenséges cirkáló elsőlyesztettek, egy másikát és 17 szállítóhajót, valamint több kereskedelmi hajót oly súlyosan megrongáltak, hogy egy részük minden bizonnyal elveszettnek tekinthető. Erős ellenséges vadászrepülőalakulatokkal dacolva, a német légierő a támadást egész nap folytatta. A jelentés érkezésének idején az ellenséges tengerészeti erők ellen a bombázás folyamatban van.

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Angol-amerikai repülőkötelékek szerdán déltájban támadást intéztek Frascati város ellen, melyet az olaszországi német légierő főhadiszállásának tartanak. A városra és környékére különböző űrméretű bombákat dobtak és rombolásokat okoztak. Csak a csodának tulajdonítható, hogy Kesselring tábornok megmenekült abból a veszélyből, hogy egy bombától eltalált lakása romjai maguk alá temessék. Az angol-amerikai repülőgépek a „Rómi kastélyok” más helyiségeit is megtámadták.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Német tengerészeti erők és egy gránátos ezred hajóratett része szeptember 8-án megtámadták az ellensé-

nek a Spitzbergakon levő állásait. Az volt a cél, hogy elpusztítsák a nagy katonai terepeket és a rádióállomást, ahonnan a légierő jelentéseket tett és ezek a jelentések az ellenséges tengeri és kereskedelmi hadművelet számára igen fontosak voltak. További cél volt a kiépülőben levő szénbányák és kikötők elpusztítása. A nehéztüzérségi elhárítás és a helyőrség heves ellenállása ellenére a tengerészeti erők és a partraszállított gránátosok együttműködése teljesen megoldotta feladatát. Az ellenség állásait erősen megrongálták, értékes veszteséget okoztak csapataink és sok foglyot is ejtettünk. Veszteségeink a hajókon és a szárazföldön csékélyek voltak. A német tengerészeti kötelékek a hajókat csapattal együtt visszaérkeztek kiindulási helyükre.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Göbbels birodalmi miniszter a Reich című hetilapban az utolsó hangulatozást a keleti hullám leküzdésében. Keleten most népünknek, sőt földrésznünknek sorsa nyugszik a történelmi döntés mérlegén. A világ egyetlen más nemzete sem volna abban a helyzetben, hogy megvívja ezt a harcot. Minket jeltől, ki tehát minden körülmények között a sors a legnagyobb feladat teljesítésére, de nekünk ebben a legsúlyosabb és legnagyobb áldozatokkal járó küzdelemben az a jutalmunk is megiesz, hogy ebben a háborúban megszerezzük a legvittezebb népi címét. Egyszer majd az utolsó csata megvívására kerül sor és szerencsések lesznek azok a népek, melyek akkor a nyertes oldalon állanak. Egyetlen pillanatra sem kételkedünk, hogy első helyen leszünk közöttük.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

Ünnepre készülnek a borsi magyarok

Lélekemelő ünnepség színhelye lesz vasárnap délután az egykori határ mentén fekvő Bors községe. A borsi reformátusok missziós napot tartanak és erre az alkalomra meghívták a nagyváradi ifjúság vasárnap délután a félhárom órák vonattal dr. Szabó Lajos lelkipásztor vezetésével érkező Borsra. Megkoszorúzzák a Hősök emlékművét. Itt Kovács Győző tanár, a kulturszakosztály elnöke mond ünnepi beszédet. Részvételre a délutáni istentiszteleten, amelynek keretében Kecskés Balázs nagyváradi hitoktató elkészíti prédikációját. Istentisztelet után konferencia lesz külön a felnőttek és külön az ifjúság részére. A felnőttek konferenciáján dr. Szabó Lajos lelkipásztor „Magyarország — lelkiégység” címen tart előadást. Az ifjúság konferenciáját Kecskés Balázs hitoktató és Kovács Győző tanár vezetik. Este hazafias ünnepség lesz a Leventeotthonban. Az ünnepély műsorát teljes egészében a Nagyváradi-réti Szt. Mihály önképzőkör ifjúsága adja. Kovács Győző tanár mond megnyitót, majd az ifjúság „A magyar erdő meséje” című hazafias színművet adja elő. Kecskés Balázs és Nyeste István elkészítik rendezésében. Zárószót Dohi Árpád, a borsi reformátusok lelkes vezetője mondja.

A falu és város ifjúságának újabb találkozója elé nagy figyelemmel és várakozással tekint, nemcsak Bors magyarországa, hanem a környékbeli községek is. A borsi reformátusok nagy szeretettel készülnek váradi testvéreik fogadására.

„A magyar egység az egyedüli, mely átvezet bennünket a mai súlyos időkön”

Kállay miniszterelnök beszéde a kormánypárt első őszi értekezletén

A Budapesti Értésítő jelenti: A Magyar Élet Pártja tegnap este tartotta első őszi értekezletét, amelyen Kállay Miklós miniszterelnök és a kormány tagjai is megjelentek. Az értekezleten Kállay miniszterelnök is felszólalt.

Felszólalásában hangsúlyozta, hogy nem kíván külpolitikai kérdésekkel részletesen foglalkozni, csupán annyit tart szükségesnek megállapítani, hogy Olaszország fegyverletétele nem volt váratlan esemény, hiszen a fasiszmus összeomlása után általában számoltak azzal, hogy az események ilyen irányban fognak bekövetkezni. Hangsúlyozta ezzel kapcsolatban, hogy

Magyarország Olaszországra és Mussolinire csak halálával és csodálattal tekinthet vissza, mert Olaszország volt az, nemcsak Mussolini és rezsime, hanem az olasz nép is, amely az elmúlt húsz évben mindig hűséggel állott Magyarországnak mellett.

— A pártnak — mondotta a továbbiakban — nem is felelőse az, hogy külpolitikánk egyes részleteivel foglalkozzék, hiszen a külpolitikában az események kaleidoszkopszerűen követik egymást és aki az eseményekről nincsen minden pillanatban tájékozva, nem is követheti őket, de nagy feladatokat végez a párt a külpolitika szolgálatában akkor, amikor továbbra is erőteljesen

megőrzi egységét, mert ezen keresztül az ország egységét is szolgálja.

— Országunknak nincsen más ereje mint önmaga és a magyar egység az egyedüli, átvezethet bennünket a mai igen nehéz időkön.

Barátnál és ellenségénél egyaránt az a döntő, ha látja, hogy az ország egészséges, erős és fegyelmet, hűség, hivatásban, hűz abban, hogy bármi történjék is ezen a világon, ennek az országnak jenni kell maradnia

Kérte a párt tagjait utasítsanak el maguktól minden jelszó-politikát, a gyávaságot éppen úgy, mint a kalandorságot és mindent, ami nem teljesen és egészben a tisztá, igaz magyar politika. Igen sok erőre van szükségünk, a magyar célokból egy jöttányit sem fordíthatunk el. Minden erőnköt a magunk létének biztosítására kell fenntartani. Éppen ezért kérte a pártot, legyen a magyar egység gondolatának továbbra is legteljesebb hordozója és zászlóvivője az országban. A magyar úton kell továbbra is haladnunk és arra kell törekednünk, hogy az át nem gondolt, impulzusokból fakadó kockázatokat elkerülve, de a magunk érdekében a legnagyobb hősi elszántsággal a magyar megmaradást, a magyar feltámadást, a magyar jövőt szolgáljuk.

A miniszterelnök beszédét a párt-értekezlet nagy tetszéssel és hosszantartó lelkes tapsal fogadta.

Az értekezleten a párt eddigi elnökei mellé új alelnökökké megválasztották még *Bencs Zoltánt és Donáth Györgyöt.*

Népművelési műkedvelő előadás a Munkásotthonban

Vasárnap este fél 7 órakor a Népművelési Bizottság keretein belül, a Nemzeti Munkásokotthonban, a Nemzeti Munkásokotthonban, rendez a Munkásotthonban. Ez alkalommal Kodolányi János: „Földindulás” című nagyhatású színművét adják elő a NMK tagok és családjaik részére. Vendégeket szívesen lát a Nemzeti Munkásokotthon vezetője.

Magyar emlékek semmisültek meg Nápolyban

Az olasz közvélemény még mindig hatása alatt áll a Nápoly ellen intézett legutóbbi ellenséges légitámadásnak, amelyről az olasz sajtó megdöbbentő részleteket közöl. E támadás al kalmával — mint illetékes helyen megjegyzi — egyetlen angolszász bomba sem esett a kikötőre s nem ért katonai célpontot, hanem a templomokra, műemlékekre zúdított pusztulást — és a lakóházakra. Különösen sok kárt szenvedett a S. A.

és a régi Vomoro. A Santa Lucia templom teljesen elpusztult, ugyazintén a „Gesu” templom is. A „Madonna della Catena” templom, amelyben a hős Garacciolo tengernagy, az angolok által kivégzett nápolyi hős, szintén súlyosan megrongálódott. Most, amikor ezeket a sorokat írjuk, még füstölögnek a gyönyörű „Santa Chiana” templom romjai. Csupán a főoltár maradt épességben. A különleges szépségű, hatalmas campanilé, amely a trecento stílusát őrzi, szintén megrongálódott. A templomban volt eltemetve Bourbon Mária Karolina, II. Ferdinánd, Siracusa grófia és Mária Krisztina s a templom pusztulásával nyilván tönkrementek azok a magyar vonatkozású történelmi és művészi emlékek is, amelyek a nápolyi „Santa Chiara”-t az idelátogató magyarok oly becsessé tették: Igy az Endre királyfinak, Nagy Lajos magyar király öccsének emlékét hirdető latin felirat és Árpád-házi Szent Erzsébet magyar királylány csodatételét ábrázoló páratlan művészi értékű falfestmény. A királyi palotára is vagy husz bomba hullott. Ugyancsak erősen megsínylette az ellenség bombáit az I. Anjou Károly által, a francia Angouourt Péter és De Chaullnes Péter terve szerint emelt híres Castelnuovo. Megrongálódott továbbá a palazzo D'Angri, amelynek az erkélyéről Garibaldi beszélt a nápolyi néphez 1860 szeptember 7-én. Ugyancsak bombák találták el a történelmi és műtörténelmi nevezetességű Boghesia palotát és a tizenhetedik századból való Maddloni palotát. Ez a légitámadás jogos méltatlankodást váltott ki az olasz közvéleményből.

Nem egészen a szegények kiváltsága a rossz táplálkozás
Kellő tájékoztatással csökkenthető a rosszul táplálkozók száma

(STUD.) Franciaországban állapították meg, hogy az új világháború kitörése általában nagy mértékben megtaníttja az embereket a helyes táplálkozásra. Miután az élelmiszer mindenütt szűkös van, különösen pedig Franciaországban, mindenki igyekszik a leghelyesebben gazdálkodni vele. De amint P. L. Reynaud mondja: ha ezt a gadálkodást békében kezdték volna el, ma nem ott tartanának, ahol testi állapot szerint vannak.

Lacankint a nagyközönség köréből is mind többen tanulják meg, hogy a táplálékokat két nagy csoportra szokás osztani. Az egyik csoport a védő táplálékoké, melyeknek az a feladatuk, hogy a szervezetet jó karban tartassák. Ezek a táplálékok szolgáltatják a szervezetnek a vitamint és az ásványi anyagokat a hiányuk a rosszul tápláltság betegségeit idézi elő (maladies de carence). — Ilyen élelmiszerek például a tej, a hús, a gyümölcs, a tojás.

A többiek az erőforrásokat szolgáltatják szervezetünknek és kalóriákkal látják el bennünket, azaz fűtőanyagot szállítanak a szervezet hőgépezetének. Ilyenek a növényi táplálékok, a cukor, a zsírok, a burgonya.

A helyes táplálkozásnak e kétféle élelmiszercsoport megfelelő szolgáltatásához kell állania s ha ez nem

sikerül, elmaradhatatlanul jelentkeznek a komoly bajok. A táplálékoknak ez a megismerése világítja meg legjobban a magyar mezőgazdasági munkás táplálkozási rablogzáskorlását, amikor az egész nyarat végig dolgozza kenyéren és szalonnán: a télen át vitaminok nélkül és fenntartó, védő táplálékokban szegényen tartott szervezetét nyáron csak fűtőanyagokkal látja el, hogy a munkát bírja. A szervezet sorsa ennél fogva a nyers leromlás. De mi ebből a rendszeres hiányos táplálkozásból nemzeti erényt csináltunk és követendő példának tartottuk. Az alföldi népek tudóvszre való hajlamossága, rövid élettartama már nem tűnt fel nekünk, — sorscsapásának tartottuk és nem voltunk hajlandók azt a táplálkozási zavarokkal magyarázni. Illetve azokra, akik éppen ezt hangsúlyozták, nem nagyon hallgattunk.

A helyes táplálkozás majdnem elsősorban gazdasági kérdés és ezért természetesen, ha a szegényebb néprétegekben több a rossztáplált egyén, mint a gazdagok között. De mivel mégse tisztán azon mulik a táplálkozás hasznos volta, hogy mennyi pénzünk van élelmiszere, mert mindenkinek van rá valamennyi: a rosszul tápláltság mégsem csak a szegények kiváltsága.

Amerikában 900 család háztartási költségeinek vizsgálata azt mutatta,

hogy az 1934—1936 években ezeket három csoportra lehetett osztani. Az első csoportbeliek hetenkint 1.35—1.99 dollárt (6.5—10 pengőt) költöttek élelmiszerükre, a második csoportbelieknél fejtenkint a heti költség 2.67 és 3.32 dollár között mozgott, a harmadikban 4 és 4.66 dollár között. A legkisebb és a legnagyobb élelmiszeri fejátlag között tehát a különbség nem is volt olyan nagy: alig három és félszeres, ha a legalsó hártárt a legfelsővel vetjük egybe. Azonban a táplálkozás minőségét és megfelelő voltát korántsem volt szabad meg, hogy ki mennyit költ élelmiszerekre, hanem inkább a megfigyelt háztartások képzettségi, értelmiségi színvonalával volt a kapcsolatos. A kutatás a háztartásokat a táplálkozás helyessége szempontjából külön is három csoportba osztotta be. Az első csoportban a szükségleteket a lehető leggazdaságosabban látták el, minden vonatkozásban teljes, sőt a legnagyobb biztonsággal. A második csoportba tartozó háztartásokban az ellátás még mindig kielégítő, de a biztonság már nem olyan nagy. A harmadikban pedig egy vagy több lényeges kiváncalom tekintetében ki nem elégítő a táplálkozás.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Francia irodalmi kör alakul Nagyváradon

1941 tavaszán, több mint két éve látogatott el Váradra a budapesti francia követség kiküldötte, hogy a fővárosban, Kolozsvárt, Kassán és Ungváron alakított francia irodalmi körök mintájára Váradon is tájékozódjék a kérdésben. A visszatérés utáni első évben városunk társadalmában még kialakulóban volt. Sokan alighogy megérkeztek új állomáshelyükre Váradra, tisztviselői karok, tanári testületek még állandó mozgásban voltak. Közben eltelt két esztendő kialakította Várad képét. A múlt évi Szent László ünnepségek az ország figyelmét is ráirányították. A két éve elindított gondolatok és kapcsolatok állandóan fennállottak és a megbeszélések, amint halljuk, most jutottak olyan állapotba, hogy a francia kör gondolata az ősz folyamán már megvalósulhat. A város és a megye hivatalos vezetői a legnagyobb megértéssel és készséggel pártolják a gondolatot.

A fő cél, ami a háborus időkben is indokoltá teszi a váradai francia kör alakulását éppen a háborus körülményekben keresendő. Sokan vannak, akik tudnak franciául városunkban és sajnos tudásukat napról-napra csökkenni érzik, mert nincs lehetőségük arra, hogy a társalgásban magukat gyakorolják. Háborus időkben nem lehetséges évenként megfürödni a francia nyelv muzsikájában. Éppen ezért sokaknak közös vágya, hogy legalább idehaza találjanak egy olyan kört, ahol alkalmuk van franciául társalogni, francia irodalmi tudásukat könyvek és folyóiratok kölesőzésével megtartani és növelni. Ezt a célt szolgálná az induló és régi hagyományokon épülő francia kör.

Lényegesen változik és jelentősen bővül a magyar rádió állandó műsorrendje

A magyar rádióállomások eddigi megszokott műsorrendje hétfőtől, szeptember 13-tól kezdve lényegesen bővül és jelentősen változik.

Bp. I. műsorán hétköznaponként reggel 8 órától 8 óra 30 percig német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven ad híreket a rádió. Keddtől, 14-től kezdve pedig ugyancsak hétköznaponként 8 óra 30 perctől 10 óráig a vallás- és közoktatásügyi minisztérium iskolarádióját. Este 22 óra 10 perctől 22 óra 40 percig német, angol és francia nyelven sugároz a rádió híreket.

Bp. II. műsora is lényegesen változik. Ez az adóállomás 17 órákor német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven sugároz híreket. 17 óra 30 percig, majd 19 órától 22 óra 40 percig adja további műsorát. Vasár- és ünnepnapokon Bp. II. adóállomása reggel 8 óra 30 perctől 9 óráig és délután 15 óra 30 perctől 16 óráig adja német, román, szlovák, ruszin, szerb és horvát nyelvű híreszolgálatát. Ugyancsak vasár- és ünnepnapokon Bp. II. egész nap sugároz műsört.

Kassa, szeptember 13-tól részben önálló műsört ad, de a közvetítőállomásokkal (Pécs, Miskolc, Magyaróvár, Kolozsvár) együtt mindenkor sugározza az úgy Bp. I.-en, mint Bp. II.-en műsorba állított német, román, szlovák, ruszin, szerb és horvát nyelvű hírszolgálatát.

Követségünkben a vezetőknek kérjük Magyar Lapok-ot

Mától kezdve 21 órákor kezdődik az elsötétítés

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny szeptember 10-iki, pénteki számában megjelenő honvédelmi rendelet értelmében az elsötétítést 1943. szeptember 10-ik napjától kezdődően az egész ország területén 21 (huszonegy) órákor kell végrehajtani. Az elsötétítés hajnali 4 (négy) óráig tart. A városok és községek kivilágításának elsötétítése 22 (huszonkettő) órákor kezdődik. Riadó esetén azonban azonnal végrehajtandó a teljes elsötétítés.

Többszöri sziréna próba lesz szombaton

A közönségnek semmi tennivalója nem lesz

Nagyvárad thj. város légoltalmi parancsnoka 1102—1943. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Feló hó 11-én, szombaton 13 és 14 óra között (déli 1 és 2 óra) többszöri sziréna-próbát tartanak, mely a II-ik riasztó rendszer bekapcsolásának műszaki próbája lesz.

Fentírt időben nemcsak a szokásos „Légi veszély” elmult jelc lesz hallható, — félperccig tartó egyenletes hang —, hanem a „Légi veszély” háromszöri félperccig tartó üvöltő hangja is, esetleg többször megismételve.

Ez alkalommal sem a hatósági légoltalmi szolgálatra beosztottaknak sem a közönségnek tennivalója nincsen.

Nagyvárad, 1943. évi szeptember hó 9-én.

A kapitányság vezetője helyett:

KRASZNAY s. k.,

m. kir. terdörfőtanácsos, légó parancsnok.

Értekezletet tartottak a kéményseprő munkások

Ne engedjék a magyar dolgozók az egységet megbontani

Csütörtök este jól sikerült szakmai értekezletet tartottak a nagyváradai kéményseprő munkások Szabó János Nemzeti Munkaközponti elnök, orsz. képviselő elnökle mellett. A Nemzeti Munkaközponti helyi elnöksége részéről Szabó János képviselőn kívül Nagy István titkár is megjelent.

Szabó János képviselő beszámolt arról a számtalan lépésről, amelyet a kéményseprő munkások érdekében tett annakidején illetékes helyeken, ami nagy részt sikerrel is járt. Felkérte a megjelent kéményseprő munkásokat, hogy adják elő az esetleges sérelmeiket.

Több kéményseprő munkás jelentette, hogy a munkabér Nagyváradon a kéményseprő munkások részére még nincs rendezve. Jelentették továbbá azt is, hogy a város kezében levő terület dolgozóinak a város vezetősége gondoskodott a téli szükségleteiről, vagyis az igényléseket felvette, de a mesterek még ezideig nem gondoskodtak róla. Kérik a

NMK elnökségét, helyesebben Szabó János elnököt, hogy kövessen el mindent, hogy a fenti sérelmek orvoslást nyerjenek.

Szabó János képviselő indítványára elhatározták, hogy a mestereket is meg hívják a legközelebbi értekezletre, ahol megtárgyalják a kéményseprő munkások sérelmeit. Annak a reményének adott kifejezést Szabó János, hogy a mesterekkel való tárgyalások eredményre fognak vezetni.

A szakmai csoport élére a következőket jelölték: Orosz Sándor, Ozsváth Antal, Stéh József, Fekete Lajos, Jenei Sándor, Bereczky József, Kovács Mátyás.

Nagy István titkár felkérte a megjelenteket, hogy ne engedjék, hogy a magyar dolgozók egységét egyesek különféle „hangzatos” jelszavakkal megbontsák olyanok, akiknek a magyar munkásokhoz semmi közük nincsen.

Kötelesek hallgatni a Dobó Katica állami polgári leányiskola növendékei a rádióelőadásokat

A „Dobó Katica” áll. polgári leányiskola igazgatósága felhívja növendékeit, hogy az 1943—44. tanítási évre szükséges könyveket és füzeteket szerezzék be!

A szegény tanulók az iskola segítő alapjától kapnak teljesen díjmentesen könyveket. E célból az I. oszt. szegény tanulói f. hó 15-én a II. oszt. tanulók 16-án, a III. oszt. 17-én és a IV. oszt.

tanulói 18-án, mindenkor d. e. 10 órákor jelenjenek meg az iskolában.

A magyar nyelvű anyagból minden tanuló köteles könyv nélkül megtanulni hetenként egy költeményt és egy olvasmány tartalmát. A költemények és olvasmányok jegyzékét az 1942—43. iskolai évről kiadott Évkönyv 38—39. lapjain találhatják meg. Az ottani sortrendet is meg kell tartani! A tanítás kezdetén a tanultakat a szaktanárok

számonkérlik.

A f. hó 14-én reggel 8 óra 30 perccor kezdődő rádió-előadásokat kötelesek hallgatni és az ezen uton feladott gyakorlatokat elkészíteni! Helyesírási füzetek beszerzendők! A vidékről bejáró tanulók minden szerdán 9—10 óra között kapnak az igazgatói irodában felvilágosításokat. A fenti rendelkezések reájuk is vonatkoznak, valamint azokra is, akiket véglegesen még nem vett fel az igazgató, de reményük van a felvételre. Igazgatóság.

Szégyelem a Körös

Meg az én elejem, mércius hónapjában történt, hogy a villamoson, amely az állomás felől közlekedett a Szent László-tér felé, megszólított egy idegen úr:

— Messze van még a Körös?

— Még négy megálló. — válaszoltam.

— Köszönöm! Ugyanis nem vagyok nagyvárad. Sokat hallottam, hogy a Körös a nagyváradiak büszkesége. Gondoltam, ha már egy óráig is vagyok ebben a városban, elvillamosozom a Körösre meg vissza s megnézem.

— Most elég nagy — mondtam, — mert ez a sűrű esőzés alaposan megdagasztotta. Mäskülönben nem valami nagy látvány.

— Hallom, hogy szép a két partja, háttérben a Kälváriával. Azt akarom megnézni!

Megérkezünk a Bémer-térre. Gondoltam leszállok én is a bájos idegennek bemutatnom neki a Köröst. Amig a megállóhelytől a hidig mentünk, beszéltem neki arról, hogy sokszor úgy kiapad a víz belőle, hogy át lehet gázolni rajta könnyen.

Nagy tömeg állt a hid mellett.

— Kiönt a Körös! Megdagadt a Körös! — zajongtak mindenfelé. Az idegen sajtké tekintettel nézte a hömpölygő, tájékozó sárga, piszkos vizet s csak annyit mondott:

— Valóban „majd kiapad...” Nohát, én azt hittem, hogy szép, kristályvizű folyót látok s disznófürdőt találtam!

Ugy belepirultam, mintha engem illettek volna ezekkel a jelzőkkel. Gyorsan elköszöntem s örültem annak, hogy csak egyszerű árúd ilyen csúnyán ez a Körös, legalább máskor megvan vele elégedve az idegenek.

A tegnap ismét megszólított egy hölgy a Nagy Sándor-utcában:

— Hol érhetek ki legközelebb a Körös-partra? Ugyanis nem vagyok nagyvárad, de szeretném már látni, milyen is a váradiak sokat emlegetett folyója!

— Tessék talán velem jönni. Éppen arra megyek.

Utközben elmondottam, hogy most nem valami nagy legény, de csodás szépségű a partja, háttérben a Kälváriával. Elmondtam azt is, — tavaszi este men okulva, — hogy néha úgy zajlik, hogy a Petöfi-költeményben megénekelte áradó Tisza csak kismiska hozzá.

Kiértünk a partra, a Rimanóczy elé. A hölgy elhuzta a száját:

— Óh, ennyi az egész?... Hát ez nem folyó, ez csak erecske nagy mederben. Kisfiú nagy cipőben!... Képzem akkor milyen lehet a Pece Nagyváradon!... Ott van ni, ki van teljesen száradva, csupa kő az egész!... Na, ha tudtam volna...

...Szerencsétlen a homlokom s bosszúsan néztem arra a pár liter vízre, ami még esőeredezett a kövek között. Erős elhűvözés érelődött meg bennem: bárki kérdi ezután, hogy hol van a Körös, azt fogom válaszolni:

— Esőzésekör a környező házak pincéjében, szárazságkor a térköpen! (Lermi)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekkszámánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Inczy-Joksmán Ödön és Keledy Tibor magas német kitüntetése. Kolozsvárról jelentik: (MTI) Hitler vezér és kancellár dr. Inczy-Joksmán Ödön főispánnak a Német Sasrend első osztályú érdemkeresztjét a csillaggal, dr. Keledy Tibor polgármesternek pedig a Német Sasrend elsőosztályú érdemkeresztjét adományozta. A kitüntetéseket ma adta át Von der Damera kolozsvári német birodalmi konzul a kitüntetetteknek.

TEMLOMI ÜNNEPÉLY DR. INCZE GÁBOR BEIKTATÁSA ALKALMÁVAL. Dr. Incze Gábor ref. lelkész beiktatása alkalmából 1943 szeptember hó 12-én, vasárnap este 6 órai kezdettel a Teleki-utcai református templomban a nagyváradi-újvárosi egyházrész templomi ünnepélyt rendez az alábbi műsorral: 1. Gyülekezeti ének: Az Istenhez az én ezómat... 2. Igét hirdet Szabó Imre budapesti esperes. 3. A „Bibliás ember” c. operából áriát ad elő Tóth József budapesti lelkész. 4. Vallásos verset ad elő dr. Filó Gusztávné Hamar Ilona. 5. Orgona-szólo. Előadja dr. Vasadi-Balogh György budapesti zeneakadémiai tanár. 6. Muraközy Gyula: „A nő” című versét előadja Szabó Erzsébet. 7. Imádkosik Balogh Vilmos budapesti vallásos tanár. 8. Gyülekezeti ének: Az Urnak irgalmát örökké éneklém... 9. Himnusz.

Szeptember 26-án leplezik le Körösi-Csoma Sándor szobrát. Marosvásárhelyről jelentik: Körösi-Csoma Sándornak, a világhírű Ázsia-kutatónak szobrát állítottak Marosvásárhelyen. A szobor leplezése már több ízben elmaradt. Most aztán véglegesen elhatározták az illetékesek, hogy a szobrót szeptember 26-án fogják leplezni. Az ünnepélyeken Antal István nemzetvédelmi miniszter is jelen lesz.

FELVÉTELEK A SZINMŰVESZETI AKADEMIÁRA. Az Országos M. Kir. Színművészeti Akadémián a felvételre való jelentkezések megkezdődtek és szeptember 16-ig tartanak. A felvételi vizsgák szeptember 16-17 és 18-án lesznek. Tudnivalókat az igazgatóság (VIII. Rákóczi-út 24 sz.) készséggel küld. (LHK)

Közgyűlésen örökítette meg Nagykároly városa néhai nagy polgármesterének emlékét. Nagykárolyból jelentik: (MTI) A város képviselőtestülete rendkívül közgyűlésen örökítette meg Debreczeni Istvánnak, a város néhai nagy polgármesterének emlékét. Debreczeni István 22 évig volt a város polgármestere. Ez alatt az idő alatt követték ki az utcákat, teremtették meg a villanyvilágítást, elemi iskolát, polgári iskolát, kórházat és pályaudvart építettek, továbbá utakat, tereket alkottak és fásítottak. Schusterich Béla polgármester enéki megnyitójá után a közgyűlés határozatot fogadott el a néhai polgármester emlékének megörökítéséről, majd Kovács József városi tisztiorvos mondott ünnepi beszédet. Közben leplezték Debreczeni István életnagyságu arcképet.

Német biztosító intézet kezébe kerültek az Anker részvényei. A Pesti Tőzsde c. újság beszámolt arról, hogy a berlini Victoria Biztosítónak sikerült megszereznie az Anker Biztosító részvényeit. A két milliót kitevő alaptőkét teljes egészében átvette a berlini biztosító intézet az Anker svájci részvényesektől. Ezáltal az Anker teljes konszerje újmet kézbe került.

VASÁRNAP DELELŐTT 10 órakor a Hegyi Kulturházbán római katolikus szentmise lesz.

Nagyvárad és vidéke ácsipari szakosztálya értesíti tagjait, hogy szegrekezett és igényeiket a hivatalos órák alatt délelőtti 10-11 óráig szeptember hó 10, 11 és 13-án a szakosztály irodájában jelentsék be. Hozzák magukkal az ipartestület és szakosztály tagsági könyveiket, valamint a segédek munka könyveit. Elnökség.

Értesítés. A nagyváradi Szent Orsolya rendi kisdudóvó intézetben a beiratások folyó hó 11., 13. és 14-én lesznek. A foglalkoztatás 15-én, szerdán kezdődik. Intézeti vezetőség.

HÉTFŐN MEGNYILIK A VÁROSI ZENEISKOLA. Nagyvárad thj. város zeneisólája szeptember 13-án, hétfőn megkezdí az őszi pótbefrásokat, naponta délelőtti 11-1 és d. u. 4-6 óra között a létszám beteltéig. Szeptember 17-én, pénteken a fenti órákban szülői értekezlet, tájékoztatás, évkönyvkiosztás, melyre a már nyáron beirt növendékek szüleit is meghívja az iskola igazgatósága. Órabeosztás a zongoranövendékek részére szeptember 20-án, hétfőn, az éseze többi tanzakosok részére szeptember 21-én, kedden d. e. 11 órakor. Szaniszló-utca 18. sz. (Telefon: 11-92.)

Idősült hörghurut, az asztma és a tüdőgégulás kezelésében a régkípróbat, tisztán természetes „Foreno József” keserűvíz használata gyakran fontos segédeszköz, mert a gyomorhélceatorna tartalmát biztosan feloldja és kiméletesen levezeti, s az emésztőszervek további működését igen hatásosan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát!

Szeptember 13-án és 14-én lesz az országos vásár. Nagyvárad thj. város közigazgatási ügyosztálya közli, hogy az országos őszi nagyvásár szeptember 13-án és 14-én lesz.

A soproni munkahét gazdag programja. Sopronból jelentik: (MTI) A soproni munkahét keretében a Magyar Országos Tornaszövetség válogatott férfi és női tornászcsapatának közreműködésével nagyszerű tornabemutatót rendeztek a városi színházban.

Szerdán délelőtti Apor Vilmos báró, győri megyéspüspök több ezer főnyi közönség jelenlétében felszentelte a Kurucdombon a Szent István templomot. Sopronnak 156 évvel ezelőtti épült új plébániatemplomát. Utána megáldotta az emlékművet, amelyet az 1921-ben Sopronért hősi halált halt felkelők emlékére állítottak. Az emlékműnél, mely Neszy Haich Erzsébet alkotása, Kamenszky Árpád dr. polgármester. Pogátsa József dr. tisztiforvos és Ruzsinszky István, a mérnökhallgatók ifjusági körének elnöke mondott beszédet. Szerdán este a városi színházban a soproni nők változatos összeállítású háborús női ruhabemutatót rendeztek.

BELVÁROSI
Garzonlakás kiadó
 Kacagató remek vigjáték!
 Turay Simor, Rajnay, Pataky, Juhász, Makláry, Latabár

Szeptember 12-én lesz Békéscsabán a Diákotthon mozgalom gyűjtése. A Katolikus Diákotthon mozgalom nagyváradi lát, szertartású bizottsága harmadik gyűlését szeptember 12-én délután 5 órakor tartja Békéscsabán a római katolikus kulturházbán.

A díszközgyűlést dr. Beliczey Miklós, Békés vármegye főispánja, nagybizottsági tag nyitja meg. A közgyűlés ünnepi szónokait dr. Kosztesszitz József pápai kamarás, a pesti Szent Imre kollegium igazgatója mondja. A mozgalomhoz az apák, anyák és ifjuság nevében egy-egy szónok szól hozzá. Ertesülésünk szerint a szónokok között lesz dr. Becsey Oszkár egészségügyi főtanácsos, főorvos és vitez Dénesfalvy Dénes m. kir. ezredes. A díszgyűlésre az egyházmegyei központ részéről Békéscsabára utazik dr. Lindenberger János apostoli protototarius nagypópost, aki a közgyűlést majd bezárja. A békéscsabai díszgyűlésen résztvesznek a nagybizottság békésmegyei tagjai és a békésmegyei papság és egyházközségek kiküldöttéi.

Szitává löttek egy francia polgári gépkocsit az angol repülő. Párizsból jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: A Le Havre és Fecan között, mint az OFI jelentik, egy polgári gépkocsit angol repülő megámadtak és szitává löttek. három utasa nyomban meghalt, kettőt pedig súlyos állapotban vittek kórházba.

Allamfői csapatzászlószalag ünnepélyes átadása. Keckemétről jelentik: (TMI) A Kormányzó Ur Öföméltságá által adományozott államfői csapatzászlószalagot szerdán adták át ünnepélyesen a keckeméti Zrinyi Miklós 7-ik honvéd gyalogezrednek. A zászlószalagot Plattly Pál altábornagy tűzte az ezredzászlóra, a nagytemplom előtt rendezett ünnepségen.

A felnöttek tanfolyama a Baross Gábor kereskedelmi középiskolában újabb rendelkezés szerint nem november 3-ikán, hanem már szeptember hó 15-ikén megkezdődik. Beiratkozások 13-ikán és 14-ikét 8-13 óráig. Megnyílik az I. és II. évfolyam. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál az igazgatóság.

Kiástak a Üzenkeltedék árpádkori sírt is Kolozsváron. Kolozsvárról jelentik: (MTI) A kolozsvári főtéri ásátások során feltárták a 12-ik árpádkori magyar sírt is. Ebben a sírban az eddigi ásátások legszebb leleteit találták egy női koponya alatt, öt bronz karikát. Mindeniik karika kitünő állapotban van és a zöld rozsdá is csak felszínesen kezdte kí a bronzanyagot.

„Erzés után” készült villamos gépek. Természetesenek tűnik ma, hogy egy villanygép minden részletében a legpontosabb számítások alapján készüil. A mult század nyolcvanas éveiben azonban nem tudott volna egy gépet sem építeni, ha bele-mélyedt volna ezekbe a zavaros formulákba! Mennyire tájékozatlanok voltak a legfontosabb számításí értékekről, kitünik abból is, hogy csak a kész gépen tudták megállapítani annak teljesítőképességét.

Ismét üzemben van a Rimanóczy fürdő

A Rimanóczy fürdő ismét rendelkezésre áll a nagyközönségnek. Nyitva a hét minden napján, reggel 6 órától este 6 óráig, déli szünét nélkül. Az eddigi szokástól eltérően hétfőn is nyitva lesz a fürdő. Vasárnap és nagyobb ünnepeken azonban csak déli 12 óráig áll a közönség rendelkezésére. A gőzfürdő egyenlőre csak felváltva vehető igénybe és pedig hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnap a férfiak, kedden, ceütörtökön és szombaton a hölgyek.

Folyóirat-szemle

A földmívelésügy miniszterium kertészeti ügyosztályának hivatalos lapja, a „Magyar Gyümölcs” legújabb száma időszerű kérdéseket tartalmaz a gyümölcsfaoltvánnyal kapcsolatban, ezenkívül Lehner Ödön cikkét az őszibarack érése és szedése tárgyában és válaszokat a lap szerkesztőségéhez intézett időszerű kertészeti kérdésekre. Folytatolagos cikkben szól hozzá Magyar Gyula a kajszialanykérdéseire, végül pedig a gyümölcsök kert és a szőlészet időszerű problémáit tárgyalja.

A MAGYAR ÉLET c. nemzetpolitikai szemle legújabb száma a következőket tartalmazza: Gulyás Pál: Árkádia avarjából cím alatt közöl verseket. Tartalmazza továbbá Páll András: A népművelés új utjai, Asztalos István: Béréséknél c. elheszélését, Villy Antal cikkét a diakegységmozgalomról. Továbbá Féja Géza: A történetíró, mint publicista, Hartyányi István: A könyv és sajtó és Juhász Géza: A fa és gyümölcse c. írását.

SZÍNHÁZ

Tanai K. Emil hazaérkezett és megkezdte a bérletgyűjtést a Szigligeti Színház évadnyitójárá

A kapunyitás előkészületei f. hó 10-én megindultak a Szigligeti színházban. Tanai K. Emil csütörtökön hazaérkezett Hódmezővásárhelyről, ahol a terület fokozott ütemben készül a nagyváradi megnyitóra.

A bérletgyűjtés naponta délelőtti fél 9-től fél 11-ig és délután 6-tól 8-ig folyik a Szigligeti színház irodájában, ahol Tanai K. Emil készséggel áll a n. é. bérzőközönség rendelkezésére és minden felvilágosítással szivesen szolgál. Az igen kedvező bérleti feltételek a falragazokon és a vasárnapi lapokban részletesen megtalálhatók.

Szolgáltatós gyógyszertárak:

- IV. CSOPORT:
 Gránátalma gyógyszertár, Rákóczi-u. 27. (Irgalmasrend) 15-25.
 HUNGÁRIA gyógyszertár, Mussoliniter 8. (Szabó Aczél L.) 15-28.
 MINERVA gyógyszertár, Szent László tér 5. (Gálosi F.)
 ORANGYAL gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 44. (Révész J.)

Légóltalmi felhívás!

A II. légo csoportba sorolt vagyontárgyak közül a gyár- és ipartelepek légo parancsnokait és segélyosztágpáncsnokait felhívom, hogy f. évi szeptember hó 10-én, pénteken délután 3 órakor a városi Villamosműtelepén, **Andrássy Gyula** főmérnök, légo parancsnok általi tartandó bemutató gyakorlaton jelenjenek meg. Nagyvárad, 1943 szeptember 7.

Dr. Soós István s. k.
polgármester, légo vezető.

Favágás közben levágta kezefejét egy biharmegyei földműves

Nagyvárad. Súlyosan sérült embert szállítottak be tegnap a nagyvárad központi kórházba. **Fóra Sámuel** 28 éves körösgégenyi földműves fát vágott, miközben éles baltájával a *fahegyet*, balkezefejére ütött. A vágás olyan szerencsétlenül érte, hogy *kezét teljesen szétroncsolta*. A sérült embert nagy vérvesztéssel hozták a kórházba, ahol műtétet hajtottak végre rajta.

Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

500 pengő jutalom az eltűnt hangverseny harmonika nyomravezetőjének

Nagyvárad. Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy **Ridi Gyula** főpincér 2000 pengő értékű hangverseny-harmonikáját az Emke udvaráról ellopták. A károsult most 500 pengő jutalmat tűzött ki a nyomravezetőnek.

Őszinte mozikritika

Makrancos hölgy

Ötletét ugyan a hasonlósága, de világirodalmi magaslatra emelkedett műből veszi, azonban meséje a legmodernebb operett keretében formálódik. Egészen különös címmel, El akarja hitetni, hogy a legfékezhetlenebb makrancos hölgy is kezés bárányá alakul, ha olyan férfi kezébe rakja le a sorsát, aki nálánál is elszántabb természet.

Benedek Ádám (Lehotay Árpád) leánya **Pálma** (Karádi Katalin) mindenképp kétségbeeszt abnormis makrancosságával. Jámbor Pál (Jávor Pál) mégis halálosan beléseret és arra használja fel a nászut, hogy hallatlan türelemmel és kitartással kijózanítsa fiatal feleségét, ami — legalább is a mozivászonon — sikerül neki.

A főszereplők nagy igyekezete és a kitűnő epizódisták illeszkedő alakításai biztosítják a film tényleges eredményét: másfélorán át kacagtatják a közönséget.

A film külön szenzációja, hogy végjátékban először szerepelteti Karadit, továbbá, hogy ezuttal nem ő a férfi „végzete”, hanem vele háúik el és pedig alaposan a számára „végzetes” férfit jelentő férje.

A könnyű film-vígjátékok kedvelőinek kedvence lesz és marad a Makrancos hölgy, mely városi bemutatóján is teljes sikert aratott.

Olasz Peter dr.

Megkezdték a Székelyföldi Villamos Központ építését

Az illetékes tennyezők az érdeklétszintériumok bekapcsolásával végleg kijelölték azt a helyet a Maros-völgyében, ahol a Székelyföldi Villamosművek Rt. 8000 kilowattos elektromos földgázüzemi villamos központját építeni fogják. Az építkezési munkálatokat már megkezdték és számítani lehet azzal, hogy 1944. év telén a villamosművek hatalmas központja megkezdje az elektromos áram szállítását a székelyföldi vármegyék villamosítás alatt álló községeinek, városainak és alakulóban lévő ipartepeinek. A magasfeszültségű távvezeték nagyrészt előkészítették illetve azok most vannak folyamatban. A Székelyudvarhely—Csíkszereda között elvonuló 60.000 voltos vezeték most építik. Az igazgatóság most folytat tárgyalásokat egyes kisebb, nem racionálisan dolgozó iparvállalatok és városok villamos központjainak átvételéről, hogy ezek a rosszul dolgozó üzemek nemzetgazdasági szempontból leálljanak és a Székelyföldi Villamosművek hálózatából nyerjenek áramot.

SPORT

Szombaton és vasárnap országos úszónapokat rendeznek Váradon

Az előbbi híradásainkban már jelezte az országos úszónapokat, amelyek városunkban szeptember 11.—12-én, szombat és vasárnap délután 2—7-ig kerülnek lebonyolításra, külön a leányok és külön a fiúk részére. A nyár folyamán megrendezett úszó-iskoláknak az volt a célja, hogy minden magyar leány és fiú étanuljon meg uszni honvédelmi, népegészségügyi, életvédelmi és sportszempontból. Ezen gondolat népszerűsítése végett rendezte meg a Magyar Úszó Szövetség az Országos Úszónapot, amelynek célja, hogy az 1943. évben uszni megtanultak és mindazok, akik az előbbi években tanultak ugyan, de az 1942-ik évi országos úszónapon nem vettek részt.

most 50 m. leuszásának tetszés szerinti uszásban igazolják uszástudásukat. Aki a távot sikeresen leussza, „Emléklapot” kap, ezenfelül résztvehet az Országos Úszónap második napján (vasárnap) tartandó Binár Kund jelvényes versenyt, ahol különböző díszes jelvényt nyerhet, sőt kiérdemelheti a Binár Kund emlékeretét a város legjobb ifjúsági úszója (17—18 éves) címmel, hasonlóképpen a Honvédó Emlékeretét a város legjobb fiú úszója (15—16 évesek) címmel. Leányok és fiúk jöjjenek, mutassátok be uszástudásotokat és versenyezzenek a bronz, ezüst, arany jelvényért, valamint a Buvár Kund és Honvédó emlékeretért. Nevezések a helyszínen.

Törekvés II—Gyulai AC az Erzsébet-ligeti pályán játszik vasárnap délelőtt 11 órakor

A Törekvés utánpótlás csapata vasárnap délelőtt az Erzsébet-ligeti pályán bajnoki mérkőzést játszik a jóképességű Gyulai A. C. csapatával.

A mérkőzésen egész olcsó, 60 filléres egység helyárak lesznek. A Törekvés fiatal játékosai kapnak helyet a csapatban.

Kolozsvárott már a NAC újonnan toborzott atlétái is szerepelnek

A NAC atlétikai szakosztálya az elmúlt vasárnap kitűnően sikerült toborzó-versenyt rendezett. 20 tehetséges atlétát azonnal leigazoltak, de a hét folyamán újabb jelentkezők is akadtak úgy, hogy az eddig leigazolt atléták száma 32-re emelkedett. A fiúk máris megkezdték az edzéseket, sőt az atlétikai szakosztály agilis és áldozatkész vezetősége máris indítani fogja a jobbakat a 11—12-ik körületi ifjúsági bajnokságokon, Kolozsváron.

Egyelőre nem bajnokságot nyerni mennek, — bár néhány igen tehetséges fiúnak föltétlenül helyezési esélye is van —, hanem látni és tanulni akarnak. A kolozsvári versenyen a következők indulnak: Ritter, Balogh, Kádár, Kerekes, Tallós, Török, Kirschner, Hotva és Bodnár.

A NAC toborzó versenyén elért eredmények

Magasugrás: 1. Pálkás 163 cm.
2. Ritter 150 cm. 3. Kádár 150 cm.

100 m.: 1. Ritter 12. 2. Balogh 12.6. 3. Bodnár 12.7.
800 m.: 1. Tallós 2.20.5. 2. Török 2.20. 3. Kormos 2.22.3.
400 m.: 1. Tallós 62.4. 2. Bodnár 63. 3. Balogh 65.
Távolugrás: 1. Balogh 525. 2. Bodnár 502. 3. Kerekes 4.95.

Egy új női magyar ruha középtermre eladó. Pál-u. 3. szám. 639

RIKKANCS fix fizetéssel azonnal felvétetik, jelentkezni a kiadóhivatásban.

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felelős: **Dr. Paál Árpád**
a Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. környorgógépén. Nagyvárad, Szilágyi utca 5. szám

APRÓHÍRDETESEK

Adós-vétel

13.000 pengőért eladó **Alkotmány** utcán (Óssitelep) beköltözhető két szobás ezernégyzetméteres magánház. **Jelinek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 671

Vörös szíva cefrét

veszek mázsánként
22 pengőért
Tóth Aladár Kossuth-u. 3.

Kétlovas hintó, lehetőleg gumikerekekkel megvételre kerestetik. Ajánlatok „Jókarban” jellegre a kiadóba kérének. 669

Új gyalupadok eladók. Libik, Szeptember 6-utca 15. 679

Allást nyec

Bejáró takarítónő a délelőti órákra felvétetik, Szaniszió-u. 6. 672

Tanulót fizetéssel felvesz Kádár gépműhely, Frangepán-u. 4. 677

Két fiatal munkást felveszek. Frenzel, Szent János-u. 48. 676

Allást keces

Fiatol molnársegéd állást keres. Kálnas József, Pusztajlak u. p. Mezőtelegrd.

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

R Á C Z M I KLÓS

szabadalmazott magyar keresztény tálmányu könyvelés legkötelesebb mindenben. Gyors, olcsó, pontos, adózásnál nélkülözhetetlen, bárhol, bármikor bevezethető. Ezt használja, pár óra alatt megtanulja. Könyvelési szakiroda, Rimánóczy-u. 8. I. 5. 675

Kölcsön 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen „Hitelközvetítő”. Bethlen István-u. 6. kapható. 693

Szencellátásra berendezkedett üzemek, műhelyek, központi fűtésre berendezett vállalatok **Köpecsi barnaszénre** szükségletüket előjegyezhetik. **Ludvígh**

Gyula, szénagykereskedő, az Erdővidékibánya egyedárusítója, Nagyvárad, Vitéz-utca 1. Telefon 22—00. 674

Ingatlan

Eladó több beköltözhető magánház, bérház és üzemház, telkek, szőlők. Tattayné, Szilágyi-u. 12. 493

Oktatás

Gimnázistákat nagy gyakorlatú, rendelkező középiskolai tanár szeptember és október hónapokban a következő iskolaévre felelősséggel előkészít. Cim a kiadóhivatásban. 615

Összes középiskolai magánvizsgákra kitűnően előkészítünk. Rádi Ódon-utca 1. szám. 667

Lakás

2—3 szobás lakást villamos megállóhoz közel keres ide helyezett tanár. — Cim; Bem-u. 13. 673

Butorozott egy szobás lakást keres, óskeresztény, nőlen, rendes, tisztaságot kedvelő uriember (azonnalra) vagy mielőbb, Rákóczi-ut 10—12. számú házak közelében vagy azt környező utcákba. Lehetőleg koszt és teljes ellátással, vagy anélkül is. Zárt borítékban ajánlatot kér „Dunántúli” jellegre a kiadóba. 638